

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
МАЛА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
“ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

М.А.Н.

Мала академія наук
України під егідою
ЮНЕСКО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ XVI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ “АКАДЕМІЧНА Й УНІВЕРСИТЕТСЬКА НАУКА: РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ”

205

років освітніх традицій

12-13 ГРУДНЯ 2023 РОКУ

російською агресією. І бібліотеки та архіви наразі є головними промотерами цих процесів.

Отже, у консцієнтальному протистоянні глибинних сенсів, як бачимо, документно-інформаційним установам, справді, належить значуща, а подекуди й провідна роль.

Література:

1. Гула Р.В., Дзьобань О.П., Передерій І.Г., Чобіт І.Р. (2023). Інформаційне протиборство: роль та практика діяльності бібліотек, архівів і музеїв (за досвідом російсько-української війни: монографія. Київ, 260 с.

УДК 7.06

**ВИКЛАДАННЯ ЯК СКЛАДОВА МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(ДОСВІД ПРЕДСТАВЛЕНИЙ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ)**

Перець О.О.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
perets-ol@ukr.net

Стрімкий розвиток комунікації з використанням сучасних технологій набув сьогодні глобального характеру та чинить зростаючий вплив на всі сфери життєдіяльності суспільства в рамках національних кордонів і у світі загалом. У даному контексті проблеми буття образотворчих мистецтв та методики їх викладання в ситуації глобалізації культури інформаційного суспільства підштовхують до пошуку нових форм комунікації мистця та реципієнта, художника-педагога та учня.

Метою роботи є розробка авторської концепції ВЕБ-сайту професійного художника, який викладає у закладі вищої освіти України.

У публікації використано сукупність загальнонаукових методів (аналіз, синтез, спостереження, узагальнення). Методологія наукового дослідження базується на філософських принципах пізнання, діалектичному, логічному і системному підходах до розгляду досліджуваних проблем.

Основні результати. ВЕБ-сайт будь-якого художника може бути використаний з навчальною метою, стати джерелом для пізнання авторських мистецьких методик та технологічних практик, оскільки основний зміст художньої творчості полягає у поєднанні традиції та новаторства, того, що досягнуто попередніми поколіннями, та непізнаного, знання та вміння, раціонального мислення та інтуїції, закономірного та несподіваного [9]. Такий багатогранний характер художньої творчості перетворює процес викладання мистецтва на важливу складову художньої діяльності. Проте в цій різнобічності криється і основна суперечність, колізія розвитку художнього мислення в історичних типах мистецтва, художніх напрямках, течіях, стилях, школах,

індивідуальній майстерності. Оскільки талант — це здатність до неординарного, творчого мислення, як кажуть, — покликання від Бога, тому жодній людині не дано вчити митця, викладати творчість. У цьому сенсі вчити мистецтву неможливо, але викладати мистецтво, тобто методику (знання, навички, уміння) та техніку роботи у певних матеріалах, можливо й необхідно. На сьогодні основна методична проблема викладання мистецтва полягає у тому, як поєднати наочний метод (за принципом «роби як я») з свідомим засвоєнням загальних закономірностей формоутворення у різних видах мистецтва [1; 2; 8, с. 10–69].

ВЕБ-сайт художника-викладача може стати дієвим допоміжним засобом у підготовці професійного мистця, якщо на його сторінках будуть представлені роботи академічного характеру (до таких зразків відносимо такі, що були виконані викладачем ще у період його особистого навчання, та ті, що були створені ним же, але вже в якості педагога, як методичні зразки для викладання мистецьких дисциплін) у комплексі з оригінальними професійними творами, які представляють професійне вирішення тієї чи іншої творчої задачі у відповідних видах образотворчого мистецтва.

Таким чином ВЕБ-сайт художника-викладача перетворюється на майданчик у всесвітній мережі, на якому розгортається інформація про мистецьку школу, вихованцем якої є сам художник, та, водночас, повідомляється про той художній осередок, який він формує своєю педагогічною діяльністю, зі своєю стилістикою та оригінальним баченням рішення актуальних для сьогодення творчих задач.

На ВЕБ-сайті художника-викладача може бути представлена мистецька школа у найширшому розумінні цього терміну як поняття історії мистецтва, під яким визначається: спільність та спадкоємність основних принципів формоутворення, конструктивних та технічних прийомів; об'єднання майстрів близьких за творчими устремліннями — світоглядом та світовідчуттям, творчим методом, манерою та технікою роботи. Цікавість для мистецького Інтернет-загалу становить поняття школа й у більш приватному, вузькому значенні стосовно категорій історичного типу мистецтва, художнього спрямування, стилю та течії. Поняття школи має власну багаторівневу структуру: у школи художників об'єднують за ознаками національної та етнічної приналежності, території, близькості до видатного майстра, роботи його майстерні або зв'язку з певним навчальним закладом. Багатозначність змісту терміна «школа» може бути яскраво потрактованою у віртуальному просторі бо у цьому вельми суб'єктивному визначенні, концентруються особистісні, індивідуальні характеристики творчості художника (ще більш конкретно-індивідуальними є визначення манери та техніки).

Після створення в 1995 р. у Полтаві осередку вищої художньої освіти, який першим доєднався до відомих мистецьких академій у Києві, Харкові та Львові, розпочався новий етап розвитку української мистецької освіти, пов'язаний з переформатуванням вже існуючих закладів та, що важливо, створенням нових

регіональних художніх шкіл вищого рівня, які презентують мистецькі особливості головних історико-етнокультурних регіонів країни [3; 6].

Оскільки нам належала ініціатива створення новітньої полтавської школи художньої кераміки, тож у 1994–1995 р. довелося опрацювати концепцію регіональної художньої школи вищого рівня, що функціонує в умовах новітньої незалежної України. Ця школа формує митця, здатного розвивати таку філософію художнього творення, що зберігає та збагачує національну культурну традицію в умовах глобалізаційних перетворень. Митець мусить володіти творчим методом, у якому інтегруються способи формотворення, що притаманні окремо архітектурі, скульптурі, графіці, малярству на основі всеохоплюючого принципу декоративності — органічного зв'язку кожного елемента композиції з довкіллям. Це майстер декоративно-вжиткового мистецтва, котрий також оперує засобами дизайну. Регіональна художня школа повинна увібрати досягнення місцевих ремісничих осередків, у яких збереглися вікові традиції українського декоративно-вжиткового мистецтва, розвиваючи принципи художньої організації середовища українських регіонів у контексті сучасної європейської культури. Була розпочата робота по розробці авторських методик викладання образотворчих дисциплін [4; 5].

Ініціатива полтавців знайшла відгук у багатьох освітніх осередках України, викладачі яких, використовуючи наш досвід, почали пошук власних шляхів професійної підготовки молодих митців, ґрунтуючись на творчих досягненнях майстрів свого краю [7].

Висновки. Результати цих освітніх процесів варті того, щоб бути представленими не лише на засіданнях та у публікаціях матеріалів різноманітних конференцій, але поширюватися шляхом розміщення на особистих інформаційних майданчиках — ВЕБ-сайтах, щоб всіляко стимулювати обмін актуальними мистецькими здобутками.

ВЕБ-сайт викладача образотворчого мистецтва повинен виконувати освітянську функцію, представляючи на своїх сторінках не лише авторські художні твори, але також надаючи можливість ознайомитися всім зацікавленим із оригінальним науково-методичним доробком педагога мистецтва, який у віртуальній формі стає доступним не лише для студентів та викладачів окремого навчального закладу, але поширюється мережею Інтернету всюди, де присутні новітні комунікаційні технології.

Література

1. Волков С. М. Еволюція художньої освіти // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — 2014. — №4-5. — С.46-49.
2. Кузнецова В. М., Шеверницька Н. М. Сучасні тенденції мистецької освіти // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — 2017. — №3. — С.15-19.
3. Перець О. О. Значення національного фактору у сучасному українському мистецтві // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті. Збірка наукових праць вузів художньо-будівельного профілю України і Росії. — Харків: ХХПІ, 1997. — № 6. — С. 63-64.
4. Перець О. О. Кафедра образотворчого мистецтва Полтавського національного

технічного університету імені Юрія Кондратюка // Полтавіка. Полтавська Енциклопедія [Текст] = Poltavika. Poltava encyclopedia: у 12 – ти Т. / голов. ред.. О.А. Білоусько; Центр дослід. іст. Полтавщ. Полт. обл. ради. — Полтава : ТОВ «АСМІ», 2015. — 755 + ССХVI с., іл., схеми. Т. 9: Образотворче та декоративне мистецтво = Fine Art and Decorative Art, кн. 1: А – Л = А – L / упоряд. тому О.А. Білоусько, Ю.О. Самойленко, В.М. Ханко; редкол. тому: О.А. Білоусько (голов. ред.) та ін. — 2015. — С. 551–554.

5. Перець О. О. Розвиток формального композиційного мислення та використання етномистецьких традицій у сучасній українській регіональній школі декоративно-прикладного мистецтва // Становлення і розвиток етнодизайну : український та європейський досвід. Кн. 2 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. — Полтава : Полтавський літератор, 2012. — С. 113–118.

6. Перець О. О. Тенденції розвитку художньої творчості в умовах незалежної України // Миргородський керамічний технікум: історія, діячі, навчальний процес. Матеріали ювілейної наукової конференції. Миргород, 1996. — С. 32–34.

7. Перець О. О. Шляхи розвитку сучасної Української регіональної мистецької школи // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні : зб. наук. праць [Електронне видання] / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України ; редкол. : В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, Л. А. Дрофань та ін. — К. : ІПСМ НАМ України, 2016. — Вип. 11 : Молоде мистецтво України : Сучасні вектори розвитку художньої освіти в умовах формування нової культурної реальності в суспільстві. — С. 66–68. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spkho_2017_11-12_24 (дата звернення : 24.09.2017). — Назва з екрана.

8. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2005. — 360 с.

9. Чурсіна В. І. Деякі аспекти формування творчої особистості // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. — 2011. — №3. — С.155–157.

УДК 72.03:726

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ВИНИКНЕННЯ СПОРУД ГРОМАДСЬКОЇ ОБРЯДОВОСТІ

Петров І.О.

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
igorunuch@gmail.com

Актуальність теми. Дослідження споруд громадської обрядовості (крематоріїв) стає дедалі важливішим у контексті розуміння культурних, релігійних і соціальних трансформацій. Зростаючий інтерес до екологічних питань та сталого розвитку також підкреслює важливість дослідження даної теми. Крематорії є частиною траурного процесу, і їхній дизайн та функціональність можуть впливати на сприйняття смерті і трауру. Дослідження цих аспектів може привести до вдосконалення архітектурних рішень.

Мета. Мета дослідження полягає в аналізі технологічних та архітектурних аспектів крематоріїв протягом історії. Це включає в себе вивчення змін у будівельних матеріалах, конструкційних технологіях та дизайні споруд.